

IZHAJA VSAKI DAN.

ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Pisane številke se prodajajo po 3 avd., (6 stotink)
v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu,
Ajdovščini, Postojni, Dombergu, Solkanu itd.
Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene
kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 stot. mili-
meter, smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka na-
daljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
10 stot. — Oglase sprejema "Inseratni oddelek uprave
Edinosti". Plačuje se izključno le upravi Edinosti.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNASI

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
naročbe brez doplačila naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina na nedeljsko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana
pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.
Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galati 18 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijski lista „Edinost“. — Natanilna tiskarna konsorcijska
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galati št. 18.
Poštno-hranilnični račun št. 841-652.
Telefon štov. 1187

BRZOJAVNE VESTI.

Srbija in Avstro-Ogrska.

DUNAJ 17. Srbski ministrski predsed-
nik Pašić je brzojavno izrazil ministru za
vnanje stvari baronu Aehrenthalu svoje iskreno
veselje radi dovršenega pogajanja o trgovinski
pogodbi in zahvalo za povspesitev istih. —
Aehrenthal mu je odgovoril naglašajoč, da
tudi njega veseli, da se je doseglo sporazum-
ljenje ter istočasno izražal dobrohotno naklo-
njenost monarhije nasproti Srbiji.

Potres.

DUNAJ 17. Potresni aparati c. kr. cen-
tralnega zavoda za meteorologijo in geodina-
miko so zabeležili včeraj ob 2. uri 10 min.
12 sek. srednjemočan potres v bližini, o ka-
terem so že prišla poročila iz Radmerja na
Štajerskem in Radštedta na Solnograškem.

† Bivši minister Plener.

DUNAJ 17. Bivši minister, člen gospod-
ske zbornice, Ignacij pl. Plener je umrl
danes ob 4. uri popoldne v starosti 98 let.

Rusija zahteva svobodni prehod
skoz Bospor.

DUNAJ 17. — „Reichspost“ poroča iz
Carigrada: V diplomatskih krogih se govori,
da hoče Rusija zahtevati, naj se razveljavijo
vse točke pariške pogodbe, ki so njej ne-
ugodne. Pred vsem hoče, da se dovoli svo-
bodni prehod skoz Bospor in Dardanele
vojnim ladjam vseh držav, ki imajo obrežja
ob Črnem morju. Ker bi ta odredba značila
za Turčijo neposredno nevarnost za Carigrad,
bi v slučaju, da Rusija ostane pri tej svoji
zahtevi, ista pomenjala napoved vojne.

Krvav spopad z orožniki.

BUDIMPEŠTA 17. „Ogr. biro“ poroča
iz Ozik-Gyimes-Körep-Loka: Več sosesestni-
kov nekega pod sekvester stavljenega gozda
je hotelo odpeljati les iz gozda, kar so hoteli
pa drugi sosesestniki zabraniti. Nastal je
krvav pretep. Posredovalo je orožništvo, da
napravi mir, ter zavkazalo peljati les nazaj v
gozd. Zbrana množica ljudi je napadla orož-
nike, ki so bili prisiljeni rabiti orožje. Šest
orožnikov, ki so posredovali, so oddali dve
salvi, vsled česar sta bile dve osebi ubiti, par
pa težko ranjenih.

Iz Perzije.

LONDON 17. „Reuterjev biro“ poroča
iz Teherana: Parlament je včeraj zahteval,
da se odsvolvi ministra za notranje stvari.
Parlament je v obče izrazil ministrstvu svojo
nezadovoljnost.

Maroko.

MADRID 17. Minister za unanje stvari
je objavil noto, v kateri našteva razloge, radi
katerih je bilo potrebno zasesti Maroko.
Nota pravi, da je ta odredba le provizorična
in da umakne Španska svoje čete, čim izpolni
magren svoje dolžnosti.

Iz Južne Amerike.

MONTEVIDEO 17. Dosedanji podpred-
nik republike dr. Viera je bil zopet izvoljen
na eno leto. Predsednik je včeraj otvoril novo
zbornico.

Velika nesreča na železnici.

LONDON 17. Glasom brzojavnih poročil
iz New-Jorka sta včeraj pri Toledu (Ohio)
trčila skupaj dva vlaka polna potnikov. Sto
oseb je bilo usmrteno, 13 pa ranjeno. Vlaka
sta bila popolnoma razbita.

Nemški državni zbor.

BEROLIN 17. Zbornica je nadaljevala
razpravo o poštenu proračunu.

PODLISTEK.

KAZAKI.

Kavkaška povest. — Grof LEV N. TOLSTOJ.

IV.

Ves del terske črte, na kateri leže
grebenske vasi, okoli 80 verst dolg, ima
enoten značaj toliko po kraju, toliko po
prebivalstvu. Terek, ki loči kazake od
gorjancev, teče kalno in hitro, a že široko
in mirno; neprenehoma nanaša siv sviž na
nizki, z ločkom porasli desni breg in iz-
podmleva strmi, dasi ne visoki levi breg
z njegovimi koreninami stoletnih hrastov,
trohnečimi platanami in mladim zaraš-
čajem.

Po desnem bregu so raztreseni auli,
ki sicer mirujejo, a so še nevarni; ob
levem bregu, pol verst od vode, v raz-
daljah sedem do osem verst druga od
druge, leže kazaska vasi. V starih časih
je stala večina teh vasi prav na bregu;

Iz Portugalske.

BEROLIN 17. Iz Lizbone brzojavljajo:
Na grobeh kraljevih morilcev je bila včeraj
demonstracija, katere se je vdeležilo več tisoč
ljudi. Čete so bile pripravljene; za red je
skrbela samo municipalna straža. Demonstra-
cija se je završila mirno.

BEROLIN 17. Iz Lizbone javljajo: Pri-
staži bivšega diktatorja Franca zahtevajo
energično, da se ga pokliče nazaj, sicer žu-
gajo urednikom republikanskih listov, ako se
to ne zgodi, z enako usodo, ki je zadela kralja
Karola in njegovega sina prestolonaslednika.
Vlada je izdala varstvene odredbe. Sinoči sta
bila konsegnirana dva polka.

Avstrijska delegacija.

Odsek za vnanje stvari in okupacijski
kredit.

DUNAJ 17. Skupni finančni minister
Burian je danes nadaljeval svoja izvajanja
ter vnovič naglašal, da bosanska uprava po-
polnoma priznava važnost in potrebo želez-
niške proge Bugojno-Aržano, vendar meni,
da je stvar obeh držav, da nabavijo denarna
sredstva za gradnjo železnice. Nasproti del.
Kramarja je minister pripomnil, da ni smeti
na noben način prometa Srbije obrniti na
Spljet, ker je proga Sarajevo-Spljet dolga
364 km, proga Sarajevo-Metković pa le 177
km. Važna je preložitve povsem nedostadne
luke v Metkoviću v Klek oziroma v kako
drugo točko primorja. To je seveda naloga
avstrijske vlade. Minister je potem tudi ome-
nil vprašanja desetine in o dalmatinskem paš-
niškem vprašanju.

Moderno časnikarstvo.

V Evropi se računa šest političnih veli-
sil. Ali poleg Anglije, Nemčije, Francije in
o talih treh velesil imamo v Evropi še sedmo
velesilo, na vse ostale važnejšo in mogoče-
nejšo — tisk, javno mnenje. Samo
taisti, kdor je videl vsa ta čudesa, ki jih
proizvaja moderni žurnalizem, zamore oceniti
njegovo ogromno ulogo in gigantsko delo, ki
jo vrši v prid človeštva. Žurnalizem je po-
stal vsemogoč današnje družbe in stavlja danes
meje njegovemu razvoju in njega delavnosti,
bi pomenjalo staviti meje razvoju človeške
družbe. Zadostuje pogled v velike evropske
metropole: v Pariz, London, Berlin, Dunaj,
kaj proizvaja poglavitno v mnogih ameriških
mestih, in potem še le spoznavamo, kaj po-
menja sodobno časnikarstvo.

Za razvoj današnje družbe je potreba
mnogo, premnogo tiska. Za razvoj tiska in
žurnalizma pa je potreba druge važne stvari,
ki jo majo v Franciji, Angliji in v Ameriki,
ki je pa ne poznamo pri nas: svobode
tiska. Ko so se leta 1787 severoameriške
države spojile v enotno državno celoto ter v
ogromno unijo severoameriškanov, so imeli
svobodni prebivalci raznih ameriških držav,
popolnoma svobodnih in neodvisnih, napisano
v svoji konstituciji: prava človeka in
državljanca. A med temi pravi človeka
in državljanca poleg osebne svobode, nedotak-
ljivosti stanovišča in imetja, svobode dela
in trgovine, svobode verskega pouka in vero-
izpovedi, je bilo tudi pravo svobod-
nega izpovedanja misli drugim
in svoboda vesti. V dobi 120 let
svobode je dospela Severna Amerika v go-
spodarskem razvoju tako visoko, da danes
govorimo o njej kakor o trgovskem čudežu in
o industrijskem čarovanju.

Ko je dve leti po severoameriški revolu-
ciji leta 1789 napočila francoska revolucija,

toda Terek, ki se je z vsakim letom od-
mikal od gor bolj proti severu, jih je iz-
podmleval, in zdaj vidiš tam samo še
gosto-zarastle stare podrtine, vrtove, zele-
njave, hrške in jagode, prepletene z ro-
bidami in podivjanimi vinskiimi trtami.
Nihče ne prebiva več tam in po pesku so
vidni sledovi jelenov, volkov, zajcev in fa-
zanov, ki ljubijo te kraje.

Od vasi do vasi gre cesta, izsekana
skoz gozd, naravnost kakor strel iz topa.
Ob tej poti leže kordoni¹⁾ s kazaskimi
posadkami; med kordoni, na stolpih, stojé
straže.

Le ozek, kakih tristo sežnj²⁾ širok
pas gozdnate in rodovitne zemlje je ka-
zaski svet. Severno njega se pričenjajo
peščene planjave nogajske ali mozdokske
stepe, ki se izteza daleč na sever in pre-
haja, Bog ve kje, v truhmenske, astrah-
anske in kirgiško-kajsacke stepe. Na jugu
za Terekom se dviga Velika Cečnja, Koč-
kalosovski hrbet, Črne gore, še neki gorski
hrbet in naposled snežniki, ki so samo

¹⁾ Stražnice.²⁾ Ruski seženj (saženj) = 213 m.

ki je v temeljih pretvorila srednjeveško Evro-
pa ter jej prinesla prve zasvite svobodnega živ-
ljenja, je narodna skupščina francoska pro-
glasila tudi prava človeka in državljanca ter
jih napisala tudi v ustavi. A na prvem mestu
je bila zopet svoboda vesti in tiska, ki je v
vsek štirih sledečih francoskih revolucijah
igrala tako važno ulogo. Po dolgih bojih in
revolucijah je dospela Francija, negovana
temi velikimi principi človečnosti in pravič-
nosti, k stalšču, kakoršno zavzema danes.
Stoji na čelu evropske kulture in dolbi člo-
veštvu pot k socijalni pravičnosti. Ali treba
je živeti sredi tega groznega kaosa pariškega
in opazovati prav od blizu vse to vrvenje v
tem modernem Babilonu, da moremo spo-
znati, kaj zamoreje vlti človeku v dušo vsi
ti družabni boji, nasičeni velikimi idejami
velike revolucije francoske in izraženimi dan
za dnem v tisočih in milijonih izvedov raznih
dnevnikov.

Treba je stopati po londonskih ulicah in
se prepricati, kaj dela tam tisk, da si zamo-
remo še le predstaviti vso to moč sedme ve-
lesile sveta. V časnikarskem delu Londona,
okolo Fleet Street in Bouverie Street, v are-
dišču mesta, navstaja vsako jutro po izidu
novin takšno vrvenje in rivanje, da tekmuje
s političnimi demonstracijami drugih mest na
kontinentu. Celotno raznašalstvo pešcev, vo-
zečih in ciklistov in avtomobilistov, drvi iz
posamičnih zavodov in se ruva v vse konce
šestmiljskega velenesta. Kričijo, vpijejo, ro-
potajo jedan preko drugega in priporočajo
svoje liste. Izključujejo senzacionalne vesti iz
teh ali onih novin, pritrjujejo si številke na
prea, na rame, na čepice in celo na telo. In
brezobzirno letijo po ulicah, da dospajo prvi
v oddaljenejšo končino Londona, kjer jih čí-
tatelji že željno pričakujejo.

V tem neizmernem mestu, kjer ne utegne
nikdo izgubiti niti minute časa, se polasča v
tem trenutku teh novin ne na tisoče, ampak
na stotisoče njih, ki bodijo za trgovino, v
pisarne in v tovarne in ki gredeč naravnost
požirajo časopise. Dognajo vest, ki se tiče
njih trgovine in v trenutku se vržejo na to
afeto, ki so o njej ravnokar čitali, ker more
biti ugodna. In medtem prihaja poludne, pri-
hajajo opoludanske novine, in igra se opetuje.
Prihaja večer in jutranja scena se objavlja
zopet. In utrujen se vsakdo poklada na le-
žišče, ker si je poprej še dobro prečital, kar
mu je večerni žurnal priporočal, da začenja
zjutraj zopet staro, včerajšnjo historijo.

Istotako je v politiki. V jutranjih novi-
nah prihaja članek o razmerah Anglije in
Nemčije. V opoludanskih rovinah berolinskih
je že odtiskan in sočasno se tiska tudi v pa-
riških dnevnikih. Diskutuje se, debatuje se
in londonski politiki imajo v tem trenutku
pred seboj, kar jim pravi londonski, berolin-
ski in pariški žurnalist. Viljem II. spregovori
kak svoj govor in v 12 urah ga komentuje
pariški in londonski tisk, pri čemer deluje
brzojav tako hitro, da se istočasno ve v
Londonu, kaj pravijo k temu pariški dnevnik,
in v Parizu, kaj trdijo angleške novine. Mo-
derni žurnalizem je naučil ljudi drveti v
življenju tako bearno, da nedostaja časa za
jed, spanje in počitek. Naš vek tako čisto
toži, da uglo živimo; jeden vzrokov leži tu
v ogromnem razvoju časnikarstva.

V Parizu in Londonu izhajajo dnevnik,
ki so za nas pravi veliki, pravcati orjaki.
Londonski „Daily Telegraph“ zav-
zema v tem oziru prvo mesto na svetu. Da
si stvar le malce predstavimo, navajamo šte-
vilke. Pariški dnevnik „Petit Parisien“
(Mali Parižan) izhaja vsak dan v 1.200.000
izvodih. Ta pariški dnevnik se v Londonu
prodaja ob poludne in ako bo kedaj vresničena

vidni, na katerih pa ni bil še nihče. V tej
rodovitni, gozdnati in bujni krajini živi od
pamtiveka bojevito, lepo in bogato, staro-
verno, rusko ljudstvo, ki mu pravijo gre-
benski kazaki.

Pred davnim, davnim časom so bili
pobegnili njih pradedje, staroverci, iz Ru-
sije in se naselili za Terekom, med Če-
čenci na Grebenu, prvem hrbtu gozdnatih
gor Velike Cečnje. Živeči med Če-
čenci, so se kazaki pomešali z njimi in se
navzeli šeg, življenja in narave gorjancev:
a tudi tam so si ohranili, v vsej prvotni
čistosti, ruski jezik in staro vero. Bajka,
ki je še dandanes živa med kazaki, pri-
poveduje, da je car Ivan Grozni prišel na
Terek, poklical z Grebena pred svoje
obličje starejšine, jim podaril zemljo na
tej strani reke, jih opomnil, naj prijateljs-
ko živé skupaj in obljubil, da jih ne bo
silil ne k podložništvu, ne k drugi veri.
Se dandanes trdijo nekateri kazaski ro-
dovi, da so čečenske krvi, in ljubezen do
svobode, brezdelnosti, ropa in vojne je
glavna poteza njihovega značaja.

(Dalje.)

velika ideja o izvedenju predora pod kana-
lom La Manche, bodo Londonec čitali ju-
tranje pariške novine po deveti uri popoldne.
Drug pariški dnevnik „La Petite Repu-
blique“ (Republička) izhaja v 750.000 iz-
tisih, „Matin“ (Jutro) in „Journal“ v
450.000 iztisih it. Na milijone izvodov štejejo
vsi francoski dnevnik; pri tem pa je angleški
tisk še daleko silnejši. Seveda o kakšni cen-
zuri ni in ne more biti govora; je tudi ma-
terijalno nemožna ob tako ogromnem in naglem
izdajanju.

Dnevni listi v Parizu in Londonu so k
drugi uri zjutraj dovršeni. V trenutku se
izmenjajo med različni redakcijami posamezne
številke, tako, da prej, nego prihajajo do pro-
daje, imajo redaktorji možnost prečitati iztise
svojih konkurentov, citovati jih v svojih dnev-
nikih, po potrebi citovati tudi polemike ter
v tem trenutku odgovarjati na nje. In tako se
dogaja, da čitatelj nahaja v svojem dnevniku
polemiko proti drugemu žurnalu. Ali ko po-
gleda tega, najde tam v tem trenutku pravi-
len odgovor. Kakšne službe zamore ta uredi-
tev izkazovati na primer ob volitvah in v drugih
odločilnih trenutkih, ti moremo lahko domisliti.
(Pride še.)

Železniški načrti na Balkanu.

„Reichspost“ priobčuje, da se je nemški
cesar Viljem izjavil v prilog avstrijskim bal-
kanskim železniškim načrtom. Nemčija je za
te balkanske načrte Avstrije obljubila Av-
striji podporo že pred dvemi leti kakor proti-
uslugo za podporo, ki jo je Avstrija dala
Nemčiji na konferenci v Algecirasu.

Nemški listi javljajo, da obišče Viljem
II. na svojem potovanju po Sredozemskem
morju tudi Albanijo in da pojde tudi v Ja-
nino. Sultan je že dal janinskemu guver-
nerju nalog, naj cesarja sijajno vsprejme.

„Petit Parisien“ poroča, da je ruska
vlada že v sredo sporočila porti o načrtu
donavsko-jadranske železnice. — Ta proga bi
šla iz Krajove na Romunskem preko Ža-
ječara oziroma Radujeva ob srbski meji v
Niš. Od tu bi šla proga ob srbsko-turški
meji proti Mitrovici na turško ozemlje. Južno-
vzhodno od Mitrovice bi Jadranska železnica
križala progo Solun-Mitrovica. Zaključna točka
Jadranske železnice ne bi bil Bar, marveč
San Giovanni di Medua ob albansko-jadrans-
ki obali, oziroma kaka druga luka blizu tega
kraja. Taka železnica ne bi delala konku-
rence drugi progi in bi ustvarila novo gospo-
darsko območje. Ta železnica ne bi imela
političnega značaja in bi koristila ne le
Turčiji marveč tudi velesilam.

Neki srbski državnik je rekel, da Srbi z
velikimi simpatijami pozdravljajo akcijo Ru-
sije, ki bi za balkanske narode bila velike
gospodarske in narodne koristi. Sodi se, da
se Turčija ruskemu načrtu upre.

Konflikt radi železnic na
Balkanu.

Diskusija o tem konfliktu po evropskih
novinah je še vedno zelo živahna. Vendar
pa so razprave postale mirnejše in uglajeneje,
radi česar je opravičena sodba, da ne pride
do resnih komplikacij. Ruski vladni krogi so
sploh ohranjali svojo hladnost in so se držali
vseskozi rezervirano. Pač pa so nekateri
nemški listi, ki so v notoričnih stikih z av-
strijsko oziroma nemško diplomacijo, kaj raz-
jarjeno in celo tudi zaničljivo pisali na adresu
Rusije. Ko je n. pr. prišel v javnost predlog,
da bi se v odškodnino za makedonsko želez-
nico, nameravano od Avstrije, dovolilo Rusiji
graditi prekobalkansko železnico, od romun-
ske meje preko Srbije do Adrije, je „Neue
Freie Presse“, ki kar očitno nastopa kakor
protektorica barona Aehrenthala, kar vzki-
pela proti temu projektu in se naravnost
rogala Rusiji, kako da more priti s takimi
blaznimi zahtevami država, ki v svoji obna-
moglosti niti več nima moči, da bi mogla
uvpeljati svoje zahteve!! „Neue Presse“
se je rogala Rusiji, češ, da poslednja naj bo
vesela, da še — živi in naj bo hvaležna na
tem, da hoče Avstrija živeti žojo v mirnih
odnosih.

Ali tudi ljudje na Dunaju in v Berolinu
ne srebljejo juhe tako vroče, kako jo kuha
kaka „Neue Freie Presse“. Stopilo je v
veljavo zopet hladno računjanje, ki jim pravi,
da Rusija vendar-le ni še nikak obnemogel
starček, ampak je vedno orjaška država, ka-
tere prijateljstvo je naravnost dragoceno za
vsako evropsko državo. In jeli so ubirati
drugače strune in spoštljivo govoriti ne le
o Rusiji, ampak tudi o eventualni gradbi
rečene prekobalkanske železnice. Isti „Neue
Freie Presse“, ki se je prejele rogala, prinaša
sedaj neki dopis iz Berolina, v katerem pravi
doslovno, da v Berolinu „le pozdravljajo
projekt, lanciran od Rusije za
gradnjo železnice Donava —
Adrija“.

Pred par dnevi so odurno odklanjali in se rogali, sedaj pa že — pozdravljajo! Je pač tako, da Rusija je in ostane faktor ki morajo resno računati žnjim tudi oni, ki Rusijo sovražijo.

V tem je tudi vzrok spremembi tona v nemških listih o zahtevi kompenzacije v prilog Rusiji za gradnjo makedonske železnice.

Za zboljšanje razmer poštne uslužbenec.

Ob razpravah o personalnih vprašanih so opetovano ušle izkušnje, da mnogoličnost obstoječih norm jako otežuje presojevanje tozadevnih razmer. Ta komplicirani ustroj osebja na poštne zavodu se razlaga historično, ker so se personalne razmere vsled menjajočih se zahtev prometa naravno razvijale v različnih smereh. Težkoče navstale po množini in deloma različnosti nalog poštne osebe, dovajajo do razmišljanja, da-li bi se po reorganizaciji, zasnovani v velikem slogu, ne dalo doseči, da bodo stvari personala pri poštne zavodu enostajnejše in enostajnejše? V okviru te reforme bi se utegnili tudi po možnosti ustreči poštne uslužbenec glede apopoljenja in zboljšanja njihovih službenih razmer. Da se pa zadobi nekaj pregleda kako bi se dala ta akcija najkoristneje izvesti, je minister za trgovino dr. Fiedler sezval predstojnike vseh poštne in brzojavne direkcije na konferenco v ministerstvu za trgovino, ki se jej bo baviti s posvetovanjem o vseh personalnih razmerah pri poštne zavodu. Ti funkcionarji se pritegnejo iz razloga, ker so po svojem bogatim praktičnem izkuštvu in po svojem poznavanju interesov personala v prvi vrsti poklicani, da izrečejo svoje mnenje o namerovani reformi. Namerovana posvetovanja, ki se imajo pričeti dne 24. februarja t. l., se bodo raztezala na vrsto personalno-organizatoričnih vprašanj in v zvezi s tem na razmere plač, službenega reda, potem na gotova spacialna vprašanja, kakor n. pr. na strokovno izveščanje, uporabljanje posamičnih kategorij itd. Na podlagi vspehov te konference se bodo vršile v ministerstvu za trgovino nadaljnj razprave o namerovanih reformah in o tem dobe tudi ustvarjajoče se personalne komisije poštne uslužbenec priključiti, da predlože svoje želje.

Madžari proti ustavi v Bosni.

„Budapesti Hirlap“ je povodom razprave v delegacijah o Bosni priobčil daljši članek. v katerem pravi, da postaja vprašanje Bosne za Ogrsko vsak dan važnejše. Madžari, piše list, se ne nameravajo teritorialno dalje razvijati, toda z ozirom na upliv, ki si ga želi Ogrska pridobiti na Balkanu, je Bosna zelo važna oporišče madjarske politike, ki stremi za uplivom na Balkanu. Za to ni dobro, ko se čujejo glasi, da se da Bosni ustavo. Bosanski narod ni danes za ustavo in se je ne bi znal poslužiti. Parlament bi utegnil v Bosni pokvariti vse, kar je doslej sterila modra vlada.

Politika vlade v Bosni je zašla na krivo pot. Bosna se je imela razvijati kakor industrijalna kolonija Ogrske. Mesto tega je postala Bosna Ogrski tehnokolonijska, izlazi na albanskem trgu. Ne bi bilo torej modro, ako bi se hotelo sedaj Bosno tudi politično napraviti samostojno. Madžari imajo izvršiti v Bosni še velike naloge prej, kakor bi jej dali ustavo. Ogrska ima z Bosno svoje namere ter jih mora prej izvesti. Tej izvedbi pa ne bi koristila uvedba parlamenta. Prišlo bi do raznih konfliktov, do jezikovnega vprašanja i. t. d., kar bi morali Madžari urediti pred javnostjo, dočim morejo to sedaj urediti mirno in tiho. Za to je treba počakati z ustavo v Bosni, d kler se tamkaj madjarska politika utrdi.

Ustava za Bosno in Hercegovino.

Iz Sarajeva poročajo, da se tamkaj pritrjuje, da dobi Bosna Hercegovina ob priliki cesarjevega jubileja ustavo. Deželni zbor bo štel 140 poslancev, in sicer 46 virilistov in 94 voljenih poslancev.

Ogrsko-hrvatska delegacija.

Plenarna seja.

DUNAJ 15. Ogrsko-hrvatska delegacija je imela danes sejo, na kateri je razpravljala okupacijski kredit.

Hrvatski delegat Vinković je govoril hrvatski Reket, da je prebivalstvo Bosne in Hercegovine rimo-katoliške, pravoslavne in mohamedanske vere, a narodnosti sta dve: hrvatska in srbska. Zato mora tudi režim dežele imeti isti značaj. Toda importirani propali nemški aristokrati in neodgovorni tuji uradniki bi hoteli ti pokrajini germanizirati. Da se uprava ne uredi v narodnem značaju, to se odklanja z izgovorom, da narod ni še zrel. Ali ta narod je na konferencah za agrarne reforme in za rešitev verskega vprašanja popolnoma dokazal svojo politično zrelost. Taki izgovori bi bili spridčevalo uboštva za režim, ki v skoro tridesetih letih ni mogel storiti naroda zrelega. Tendencije, Slovani nasprotne, se kažejo tudi v porazmestitvi bosanskih čet, ki niso razmeščene v Hrvatski in Slavoniji, marveč v nemških in madjarskih mestih. Reškemu „Novemu Listu“ je odtegnjen poštne debit, ker se bori za princip avtonomije okupiranih dežel. — Govornik je izjavil, da bo glasoval proti proračunu.

Za del. Zborayem je govoril del. Babić-Gjalski. Izjavil je, da je on, kakor zastopnik kraljevine Hrvatske obvezan, da povzdigne

svojo besedo v stvari Bosne in Hercegovine, akoravno se ga morda z madjarske strani radi tega proglasi za veleizdajico. Govornik je zahteval avtonomijo za Bosno in Hercegovino v zakonodaji in upravi ter opozoril vlado, naj ne neti antagonizma med tremi verzopovedni.

S tem je bila generalna debata zaključena.

Skupni finančni minister Burian je pobijal trditve del. Vinkovića, ki je trdil, da bosanska uprava germanizira ter da nasprotuje interesom domačega prebivalstva. Minister je rekel, da je 83 od sto je slovanskih uradnikov, a 17 od sto jih odpada na Nemce, Madjare in Romane. Znanje nemškega jezika ni obligatorno, pač pa je obligatno poznanje deželne jezika.

Hrvatska.

Novi župan Zemunski.

Novo mestno zastopstvo v Zemunu je izvolilo župana odvetnika dr. Petra Markovića.

Tvornica topov v Romunski.

Med romunsko vlado in delniškim društvom Friderika Kruppa v Essenu so se vodila pogajanja o pogodbi, po kateri bi romunska vlada za 75 let odstopila omenjeni tvrdki arzenal in tvornico streljiva v Bukarešti. Tvornica bi se od svoje strani zavezala, da bo vlivala vse topove za Romunsko, in dovoljenjem romunske vlade tudi za sosednje balkanske države. Pogodba je bila že na pol gotova, ali v zadnjem hipu je Romunska odstopila, ker se je v opozicijskih krogih razširila živahna agitacija proti pogodbi. Sedaj je baron Schenk, zastopnik tvrdke Krupp, zaprosil od romunske vlade koncesijo, da zamore v Romunski postaviti livarno za topove.

Drobne politične vesti.

Dalmatinski deželni zbor bo sklican bržkone meseca aprila ali maja. Na tem zasedanju hoče vlada baje staviti na dnevni red vprašanje o rešitvi uradnega jezika, ker želi, da reši to vprašanje še sedanjí deželni zbor.

Dalmatinski namestnik je v toliko okrevljal, da nastopi kmalo zopet svojo službo.

Bivši portugalski diktator Franco se je s svojo soprogo in svojim sinom odpeljal iz Genove na otok Santa Margerita.

Agitacija proti praškemu nadškofu. Češko-agrarno glasilo „Venkov“ poroča: Na vseh češko-agrarnih volilnih shodih prihaja do ostrih protestnih manifestacij proti kardinalu knezo nadškofu praškemu baronu Škrbrenskemu. Vaprejte resolucije zahtevajo, da se nadškofa odstrani. Vse te resolucije se odpošiljajo papeževemu nunciju na Dunaj s prošnjo, da jih odpošlje papežu. Pri tem duhovnikom, ki nastopijo na volilnih shodih čeških klerikalcev proti češkim agrarcem, se prične bojkot. Te duhovnike se bo pri cerkvenih funkcijah plačevalo le po štolni pristojbini.

Dnevne vesti.

P. n. gg. odborniki pol. društva „Edinost“ se uljudno vabijo na današnje odborovo sejo, ki bo ob 7. uri zvečer v pisarni gg. dr. Gregorina in dr. Slavika. Predsedništvo.

Solska vest. V II. plačilno vrsto so bili premaknjeni v tržaški okolici g. Emil Pakiz, nadučitelj v Sv. Križu poleg morja; Andrej Godina, učitelj v Škledu ter gospici Marija Pižon istotam in Ivanka Sabadin.

Iz trgovskih krogov. Ker so postali časi precej resni za slovenske trgovce v Trstu, dovolite mi, da tudi jaz nekoliko spregovorim ozirom na notico, ki jo je priobčil Vaš trudnik po informacijah g. Stanka Godine pri sv. Ivanu. To vam je slovenski trgovec — kremenjak od pete do glave. Le žal, da jih nimamo mnogo takih v našem Trstu. Ali tudi ako bi jih imeli (kar pa je težko ob današnjih razmerah), ne bi mogli doseči v stvari pristojbin, ki jih terjajo konsorcij ještvinčarjev, a se jih naši trgovci branijo plačati na podlagi laških pobotnic. Gospodu Godini je pa prišla v prilog okolnost, da mu je nerodni magistratni sluga zarubil stvari, ki jih res — ni bilo v prodajalni! Če ne, bi bil moral g. Godina plačati istotako, kakor so morali drugi, oziroma bi mu bil dotični funkcionar zarubil in eventuelno odprl miznico ter vzel denar, kakor se je dogodilo drugim.

Tudi mi smo se pritoževali in izjavljali, da ne plačamo, vlagali smo prizive in prošnje. Ali bilo je vse zastoj. Odgovor je bil: „Sedaj plačajte, a če bodo vaše pritožbe ugodno rešene, dobite denar nazaj.“

Trebalo je plačati. A potem smo hodili eden od drugega in smo ugibali, kaj naj bi storili?!

G. Stanko Godina je bil seveda izven igre; k njemu niso več prišli, ker so se na prvi eksekuciji tako blamirali.

Mi slovenski trgovci smo mnogo pretrpeli v boju s temi sovragi. Koliko sestankov, zborovanj, sej, posvetovanj — koliko časa, koliko truda in koliko stroškov je zahteval ta boj!!! A Italijani so se smejali k vsemu temu. Oni so vedno pritiskali:

„Bodite dobri! Saj znate vsi bolje italijanski, nego mi sami. In če je morda kdo med vami, ki ne umeje dobro italijanski, smo tudi pripravljani, dati mu prevod pravil za druge in slovensko pobotnico. Samo na občnih zborih, na skupnih posvetovanjih ne dovoljujemo drugega razpravnega jezika, nego italijanskega! Ostanite torej dobri kolegi in plačujte svoje kanone, da se ne zamerimo naši „cittadinanzi“, ki živimo od nje.“

Tako so pritiskali na nas Italijani. Zastonj je bila vsaka dobra beseda, ki je pala iz naših vst in ki jim je dokazovala, da nam ne zadoščajo kake koncesije, kake izjeme iz obzirnosti ali celo milosti, ampak da gre tu za princip, za priznanje enake pravice. Naš boj je bil brezvspešen. Ker je vlada očitno šla na roko Italijanem. Po taki metodi bi bilo Italijanem zagotovljeno gospodstvo še za najmanj kakih 50 let in bi nam le govorili: Bodite dobri in — plačujte!

V resnici bi se torej sedanje stanje vlekle dalje brez vsacega oziroma na rekurz g. Stanka Godine. Rekurz bi ostajal neresen in Italijani bi vladali dalje v zadruzi.

Temu pa treba napraviti konec. V eni sej pripravljalega odseka naših trgovcev je prekipelo: z ozirom na toliko truda in časa, ki je bilo žrtvovanega brez nikakega vspeha, je eden naših predlagal, naj na prvem obnem, oziroma izrednem zboru začnemo z obstrukcijo in sicer tako, da ne spregovorimo niti besede drugače nego v slovenskem jeziku. Ta predlog je bil vsprejet enoglasno in je že obrodil svoj prvi sad dne 14. februarja 1908 in je italijanski stranki popolnoma odvonilo glede italijanščine kakor razpravnega jezika na občnih zborih — pa naj bo pri „cittadinanzi“ zamera ali pa ne. **Mi smo tu!** — in basta.

Nadejamo se pa, da na prihodnji občni zbor, oziroma naše posvetovanje pride tudi g. Stanko Godina. Ker, ako bi vsi ostajali doma, bi bilo to Italijanem le ljubo in vsakdo njih bi — o tem sem prepričan — rad daroval po 10 in več kron za njihovo Lego.

Ponesrečena shoda socialistov v Herculjah. Tržaški sodrug Kopač je napovedal v Herculjah dva shoda, enega za soboto zvečer za železničarje in drugega v nedeljo popoldne za širše sloje, a ponesrečila sta se temeljito oba. Na sobotni shod so prišli, kakor se nam poroča, le kake trije železničarji, a še ti menda niso bili socialisti, dočim je bilo domačinov okolo 60. Sklicatelja shoda Kopača niso pustili zborovalci do besede, tako da je moral shod zaključiti. A do nedeljskega javnega shoda niti ni prišlo, kajti domačini so zahtevali, da Kopač, ki je prenočil na Herculjah od sobote na nedeljo, zapusti Herculje, kar je tudi storil v nedeljo jutraj, spremljan od množice, med katero so se nahajale tudi ženske, na postajo. Domačini so se hoteli prepričati, da sodrug Kopač res odhaja. Pri odhodu je baje izjavil Kopač, da v Herculjah ni kruha za socialiste. Mi smo tudi tega mnenja. Če je mislil Kopač, videvši da socialistične akcije padajo mej tržaškimi slovenskimi delavci, skušati srečo v Herculjah, se je presneto zmotil, kakor se je prepričal na lastne oči. Da, da, sodrug Kopač, naši delavci se ne dajo več voditi za nos, spregledali so, na čemer gre največ zaslug — socialistom samim, ki so prežgadolj izdali svojo — igro.

Odbor za Ciril-Methodijev ples bo imel nocoj ob 8. uri sejo na galeriji kavarne „Balkan“. Vsi odborniki so uljudno vabljeni, da se seje gotovo udeležijo.

Novi državni zdravstveni oddelek v notranjem ministerstvu, ki se v kratkem ustanovi, je vzbudil v zdravniških krogih veliko zadovoljstvo. Imel bo sledeče naloge: 1) Zdravstvena policija, 2) boj proti epidemijam, 3) odprava zdravstvenih nedostakov, 4) ureditev vprašanja prehranjevanja, 5) stanovanjska in šolska higijena, 6) zdravstvene zadeve, ki se dotikajo socialnopolitične in narodnogospodarske zakonodaje, delavskega varstva, bolniških blagajn, rudarstva, poledstva in gozdarstva ter gradbeništva. Oddelek ne bo imel samo upravnih, ampak tudi zdravstvenih značaj.

Važna brzojavka. Pripravljalni odbor za „Sokolovo maskarado“ je dobil sledečo brzojavko:

„Glas o zadnji predpustni zabavi tržaškega Slovenstva t. j. o Sokolovi maskaradi dne 1. marca t. l. je prekoračila naš starodavni zid in se širi med našim mirnim narodom vedno dalje. Ker se zadržuje, da je naša zabava najlepša in visoko nadkriljuje vse druge enake prireditve v našem mestu, smo sklenili, da jo tudi mi v velikem številu posetimo. Pridemo v najbogatejši obleki, z velikim spremstvom in vzamemo seboj tudi našega vrliga humorista. Danes se odpeljemo do Harbina in potem po sibirski železnici do sinjega Jadranskega morja. Na svidenje v nedeljo 1. marca 1908 v tržaškem „Narodnem domu“.

Princ Slovenčan-čin-čun.“

Delavsko predavanje. Jutri ob 8 uri zvečer priredi „N. D. O.“ v svojih društvenih prostorih (ulica Lavatovo št. 1.) zelo zanimivo predavanje. Predaval bo g. Franc Šega iz Ljubljane o aktuvelnem vprašanju: „Delavski stanovanjski s posebnim ozirom na tržaško razmerje.“ Organizirani delavci imajo vstop brezplačno, nečlani plačajo 20 st.

Resnica občinskih volitev v Dekanih.

Znano je dvojno. Znano je, da se mi, dobro poznavajoči homatije v občini dekanški, nismo nikakor vtikali v volilni boj. In tudi po volitvah smo izjavili, da principijelno ne bomo objavljali nikakih dopisov, ne od ene, ne od druge strani. In znano je, kakov vrisk radosti se je razlegal po predalih „Slovenčevih“, češ, da je bila v Dekanih „Edinost“ poražena in da je slavno zmigala „Slovenska ljudska stranka“.

Vzlic naši gori omenjeni principijelni izjavi nam prihajajo še vedno dopisi od ene in druge strani, ki jih — to se ne umeje — ne priobčimo.

Ali da pokažemo, kako neoprovano je bilo tisto vriskanje v „Slovenču“ hočemo napraviti izjemo glede par odstavkov v dopisu, došlem nam od jednega prvih mož zmagovalne stranke.

Že uvodoma piše:

„Drage volje priznavamo, da v Dekanih ni zmigala nikakor tako imenovana „Ljudska stranka“, kakor jo je morda „Slovenec“ imenoval. Zmagala je narodna svobodna stranka, katera je brez terorizma, brez kapitala in strahovanja stopila na volišče.“

Zadošča-li to „Slovenču“? Če ne zadošča njemu, pa zadošča razsodni javnosti, da vidi, kako so „Slovenčevi“ — da ne rabimo hujega izraza — bili resnici v obraz.

Na zaključku piše dopisnik:

Protestujemo pa bodisi proti „Slovenču“, bodi proti „Edinosti“ in drugim listom, ki bi si hoteli prisvojati našo zmago, ali jo pripisovati ali liberalni ali klerikalni stranki, ker resnica je, da naša zmaga ni bila v zvezi ne s častito duhovščino, ne s spoštovanimi učitelji, ampak boj se je bil za pravico in svobodo, za pošteno narodno in gospodarsko korist naše občine... Mi hočemo ostati svobodni narodnjaki in gospodarji po načelu naših prakovoditeljev, k so z nami čutili pred dvajsetimi leti in še čutijo. Bog in narod!!“

To je isto, kar smo rekli mi glede volitev v Dekanih: tamošnji volilni boj ni imel nič opraviti s politiko, da tam ni bilo za nikak politični princip, ampak bil je le lokalni boj radi stvari občinske uprave.

Ne ujememo torej, kakor more g. dopisnik pisati kakor da hočemo prisvajati zmago sebi ali celo liberalni stranki!! Če pa je „Edinost“ res pisala kaj takega, naj nam gospod dopisnik izvoli povedati, kje in kdaj smo pisali kaj takega! — Mi pričakujemo!

Radi bi pa čitali tudi kak odgovor v „Slovenču“ na te izjave moža iz zmagovalne stranke v Dekanih, da bo enkrat jasno: Kje je resnica!!

K Cirilo-Methodovem plesu. Darove za najpridejše prodajalke in kupvalke društvenih kolekov Sv. C. in M. in srečk za srečolov so vdbile dve Srbini, ena Hrvatica in tri Slovenke — lepa alegorična skupina jugoslovanske vzajemnosti. Darove za prodajo in nabiranje narodnih kolekov so dobile dražestne g.čee Barčičević (nabrala je okolo 3200 kolekov), Berberović in Drobjaković. Najpridejše prodajalke srečk pa so bile g.čaa Pertot, Valentič in Kristina G. — Slava jim! —

Tržaška mala kronika.

Krvav pretep. V neki krčmi na Vrlieli je prednočnim navstal hud prepričaj tremit vojak in drugimi gosti krčme. Konec prepira je bil, da sta bila dva precej težko ranjena: vojak 97. pehotnega polka Vincenc Rebec je ranil z bajonetom v desno stran 18-letnega Karola Manuco, a ta poslednji je ranil na glavi Vincenca Rebeca. Rebec je bil odveden v vojaško, Manuco pa prenešen v mestno bolnišnico.

Še en pretep v krčmi. Trije ogjarji: 20 letni Leopold C., 22 letni Andrej S. in 25 letni Fran C. so bili prednočnim v neki krčmi v ulici del Lazzaretto vecchio. Tam so se pa radi natakariče Neže Vram sprli z dvema drugima gostoma. Nastala je prava bitka: letelo se stolice, steklenice, čaše in drugo. Ona dva nepoznana gosta sta jo slednjič odkurila, a ogjarje je dal krčmar aretovati, kajti rezultat boja je bil zanj ta, da ima 60 kron škoda na razbitih čašah, steklenicah in plinovitih lampah. Na policiji so ogjarje vzeli na zapisnik in jih potem izpustili. Eden njih, in sicer Fran K., je pa moral na pomožno postajo društva „Igea“, ker je bil v boju dobil precejšnjo rano na glavi.

Rešil mu je življenje. Redarstveni nadzornik Ivan Berčič, ki službuje na kolodvoru državne železnice, je predminolo noč okoli 1. ure in pol slišal vpitje na pomoč. Nahajal se je tedaj v ulici Ottaviano Avgusto, a vpitje je prihajalo od morja. Pohitel je na obrežje in tam res našel človeka v nevarnosti, da vtone. Bil je 23 letni železničar Ivan Starman, stanujoči v ulici Joahim Murat, ki je bil po nesreči padel v morje. Ker je bila voda jako plitva, ni mogel niti plavati, a noge so se mu vdiral v blato. Sploh je bil v skrajni nevarnosti. Nadzornik Berčič je pa skočil v neki čoln in potem potegnil v čoln Starmana ter ga tako rešil gotove smrti.

Smehotica. Ženska, ki je rada pogledala v glazek, je prišla k župniku in se pritožila: Gospod fajmster, meni se kar naprej prikazuje po noči sv. Peter, kaj pa naj storim? — Župnik: Kdaj se zgodi to? — Žena: Vsak večer, če ga spijem en glazek. — Župnik: Veš kaj, izpij ga še en glazek, in videla boš tudi sv. Pavla.

Koledar in vreme. Danes: Simon škof. — Jutri: Konrad pušč. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 10° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno s premenljivo. — Zmerni vetrovi. — Temperatura hladna.

Društvene vesti.

Veliko presenečenja bo nudila plesna zabava „Narodnega pipčarskega kluba pri Sv. Jakobu“ v soboto, dne 22. februarja t. l. v dvorani „Trgovskega izobraževalnega društva“ v ul. S. Francesco št. 2, I. nadst. Snega v dvorani se Tržačani gotovo niso videli, ker se celo na planem ne sneži. A za ta večer so astronomi napovedali, da začne med plesom snežiti. Planinci gotovo vedo, kako lepo je gledati padajoče snežinke; no in kaj še, če padajo na — plesalce. Nadnaravno čudo: In še nekaj se obeta na tej zabavi, česar pa ne smemo izdati, ker bi sicer bile naše rdele „pipčarke“ bode. Če želite izvedeti, obrnite se le do njih! Morda odgovori drage volje ona, ki vodi vso stvar. Tudi „Ilicija“ in amburasi so nam nekaj obljubili in gotovo izpolne obljubo. Kdor želi imeti pojasnila ali na vstopnic, naj se zgleda tekom tedna pri klubovem predsedniku g. Šornu, vsaki večer v gostilni Babičevi pri Sv. Jakobu.

Naše gledališče.

V nedeljo 23. t. m. se ponovi ljudska igra „Brat Martin“. Predstava bo popolnoma nova. — Preizkušnje se bodo vršile novej in vse večere ob 8. uri na odru in so igralci vabljeni, da se jih točno udeležujejo. Vloge ostanejo razdeljene kakor prvokrat.

Književnost in umetnost

Sobotni koncert v Narodnem domu.

Prihodnjo soboto, kakor naznanjeno, bomo imeli v „Narodnem domu“ eliten koncert, ki bo do znamenit pojav ne le v umetniškem življenju tržaških Slovencev, marveč tudi sploh redki dogodek v našem mestu. Nastopita dva čista umetnika: operni pevec Julij Bochniček-Laubner in virtuoz na gosli Jan Buchtele.

Julij Bochniček-Laubner je razmeroma še mladi umetnik; je mu še le 36 let. Toda malo izmed najslavnejših umetnikov more se ponasati s tako mnogostanskim umetniškim delovanjem, kakor ravno Julij Bochniček-Laubner, ki se je že izkazal kakor muzikalni direktor, kapelnik, komponist, koncertni pianist in tačas deluje kakor operni pevec.

Svoja pevsko kariero je začel v Pragi in je bil po uspešnem turneju angažiran od kar dvorne opere v Budimpešti, kjer velja kot najboljši interpret tenorskih junaških vlog v Wegnerovem repertoarju.

Ivan Buchtele je izšel iz svetovno-slavne violinske šole v praškem konservatoriju. Spopadil je še svojo umetnost v Lihu in Parizu. Priredil je že turnee po celi Evropi. Slavljen je zlasti na Nemškem; tako mu je v Berlinu podaril nek mecen gosli v vrednosti 12.000 mark. Buchtele obvladuje med vsemi virtuosi na gosli največji repertoar, ki zadostuje za program 30 koncertov. V Beogradu je bil odlikovan z viteškim redom sv. Save.

Pričakujemo zato nastop obeh slavnihih umetnikov z velikim zanimanjem.

Nar. delav. organizacija

N. D. O. priredi dne 3. marca t. l. na pustni turek velik delavski ples, katerega čisti dobiček je namenjen podpornemu fondu N. D. O.

C. kr. zasebni uslužbenci imajo v četrtak, dne 20. t. m. ob 7. uri zvečer shod v prostorih N. D. O. Via Lavatoio 1. Ker so na dnevnem redu zelo važne stvari, se je nadejati obilne udeležbe.

Plesni odsek pekovskih pomočnikov ima v soboto, dne 29. t. m. velik ples v veliki dvorani „Narodnega doma“. Čisti dobiček je namenjen knjižnici N. D. O. Na svidenje, dne 29. v „Narodnem domu“.

Tovariši! pridite vsi jutri na zanimivo predavanje v društvene prostore. Predavalo se bo o predmetu: „Delavska stanovanje s posebnim ozirom na Trst!“

Darovi.

Za Ciril-Metodijev ples so nadalje poslali damskemu odboru: Vinko Nakič za priatelja 2 K, Slavica Bavdaž 5 K, Ivica Mužerli 3 K. Nadalnje darove sprejema za damski odbor: Roža dr. Gregorinova („Narodni dom“, ulica Giorgio Galatti 18, II.)

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metodija na Greti nabrala je gospica Milka Katalanova 9 K 3 st. na plesu u službencev državne železnice v društveni gostilni „Rojan-kega konsumnega društva“. V isti namen nabral je v svojo šopico gosp. Emanuel Schrei 5 K v veselji družbi v krčmi pri „Jurju“ v Barkoljah.

Moški podružnici družbe sv. Cirila in Metodija v Trstu je daroval g. Alojzij Barfolja 1 K 80 st.

Zavodu sv. Nikolaja so meseca jan. darovali sledeči dobrotniki: Poljšak Al. Sv. Križ cesta 2 K, Ponderjak Antonija Trst 5 K, Ponderjak Ana Trst 3 K, Rožič Marija Trst 3 K, Kunšič Iva Srpencia, Goriško 5 K, dr.

Janežič, prof. Ljubljana 6 K, Reselj Nežika Trst 5 K, L. B. 1 K 40 st., Zerk Franc, kap. Sv. Peter, Ljubljana 10 K, Schmid Mil. župnik, Solčava 4 K, Županstvo Ribnica 10 K, Laurinc Ferd., župn. Skrmec, Koroško 2 K, Potokar Gregor, župn. Bočna 5 K, J. W. Bazovica 4 K, Jesenko Viktor, rav. knezoškof. pis., Ljubljana 5 K, Omahen Marija Trst 2 K, dr. Schmirn ul. Raichenburg 10 K, Slavno županstvo Sodražica 40 K, Jelušič, župnik Beršec, Istra 4 K, Kolar Josipina Trst 3 K. Meseca januarja je prišlo v zavod 117 deklet; odšlo jih je pa 81. Vodstvo.

Vesti iz Goriške.

x Protokolirane slovenske tvrdke na goriškem. Ker v obče ni znano, katere slovenske tvrdke so vpisane na okrožnem sodišču v Gorici, navedemo jih ter nadejaje se, da s to objavo vstrežemo marsikomu.

1. Posamezne tvrdke: Mhael Casafura v Tolminu, lastnik Hjeronom Casafura, Fran Hmelak, trgovina z lesom v Lokavcu pri Ajdovščini, J. Lokar, tvornica koč v Mirnu, lastnik Ivan Lokar, Jos. Baudaz, trgovina s kolonialnim blagom, v Gorenjivasi, Fr. Repič, trgovec z kolonialnim blagom, v Ajdovščini, Mih. Malik, dtt. v Ajdovščini, Ang. Casagrande, kolonialno blago, Ajdovščina, And. Jakli, trgovina z vinom in tvornica koč v Rupi pri Mirnu, Goriška tiskarna A. Gabršček, J. Pauletič, apno in opeka, Miren, Leop. Bolko kolonialije in žaga v Lokavcu, Aug. Dolenc kolonialije in manufaktura, Ajdovščina, G. Vidmar, les v Lokavcu, Ant. Drufovka, strojarnica, Miren, Anton Lokar, strojarnica, Ajdovščina, Fr. Schapla, lekarna, Ajdovščina, K. Makuc, tvornica octa in olja, Gorica, Peter Skerk, kolonialije, Sv. Lucija, Ludovik Casafura, kolonialno blago, Tolmin, Peter Kokosar, vino in žganjine, Devin, Matija Hvala, kolonialno blago, Slop ob Idriji, Ad. If Anton Mlekuz, kolonialno blago, Bovec, Fr. Kaučič, žito in pivo, Gorica, A. Križnič, mesnica in trgovina z lesom v Kanalu.

2. Zadrzne tvrdke: Konjedic & Zajec, železnica Gorica, Ivan Budin & Ulrich Gelja, žito in moka, Dornberg, Scauziani & Rotec, ljudska opekarna v Renčah, Pregrad & Črnetič, modro in manufakturno blago, Gorica, Hedžet & Koritnik, manufakture, Gorica, J. Medved, konfekcija, Gorica, J. Drufovka, koževina, Gorica, Lucija Kovačič, kolonialje, Sv. Lucija, Fronc Kralj, tvornica octa, Gorica, L. Jonko, Jevšine in manufakture, Bovec, J. Kopač, svečarnica, Gorica, J. Zornik, moda in perilo, Gorica, Ant. Bolko, lesna trgovina, Lokavec, Opekarna na Dombravi knezo-nadškofjskega deškega semenišča „Antreanum“, Gorica, A. Bisil, manufaktura Gorica.

3. Društva in zadrge: Šebreljska štedilna pos. Hranilnica in posojilnica v Cerknem, Tolminska hranilnica v Ajdovščini, Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda v Gorici, Okrajna posojilnica in posojilnica v Kobaridu, Prva mlekarica na Livku, Mlekarnica na St. Viški gori, Mlekarnica pri Peratih nad Livkom, Hranilnica in posojilnica v Šempetru pri Gorici, Kmetijsko društvo v Cerknem, Hranilnica in posojilnica v Selkanu in v Biljah pri Gorici, Prva mlekarica v Bovecu, Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici, Hranilnica in posojilnica v Mirnu pri Gorici, Prva mlekarica zadruga v Idriškem, Okrajna posojilnica v Kanalu, Prva mlekarica zadruga v Kobaridu, Ljudska opekarna v Biljah, Hranilnica in posojilnica v Renčah, Mlekarska zadruga v Vrsnem, Kmetijska zadruga v Ročinju, Hranilnica in posojilnica Kojsko-Smarten v Brdih, Mlekarska zadruga v Dreženci, Krojaška zadruga v Gorici, Hranilnica in posojilnica Biljana-Medana, Prva mlekarica zadruga v Volčah in v Planini nad Cerknem, Hranilnica in posojilnica v Pevni, v Črničah, Kmetijsko društvo v Biljah, Posojilnica v Seiu, Okrajna posojilnica v Bovecu, Kmetijsko društvo v St. Petru pri Gorici, Centralna posojilnica v Gorici, Hranilnica in posojilnica v Škrilah, Hranilnica in posojilnica za farno občino Kamnje, Hranilnica in posojilnica v Čepovanu, Kmetijska zadruga v Albi, na Srednjem Mzarska zadruga v Solkanu, Mlekarska zadruga v Koritnici-Kelu, v Staremolu, Lubnju, Breginju, Hranilnica in posojilnica v Dornbergu, Gospodarsko društvo v Renčah, Kmetijska zadruga v Lepi, Mlekarska zadruga v Sedu, Goriško vinarsko društvo v Gorici, Mlekarska zadruga v Črničah, v Borjani Goriška ljudska posojilnica v Gorici, Goriška zveza gospodarstvenih društev v Gorici, Hranilnica in posojilnica v Rihenbergu, v Podbrdu ob Bači, v Oeku, Konsumno društvo v Vrtojbi, Goriška (k) portea zad. za zelenjavo v Gorci, Slovensko delavsko stavbeno društvo „Svojdom“ v Gorici, Kmetijska posojilnica v Cerknem, Gospodarsko društvo v Bukovici pri Gorici.

Iz Lokve na Krasu. Pevsko društvo „Tabor“ priredi dne 29. t. m. zopet veselico s petjem, tamburanjem, šaloigro „Brat Sokol“ in plesom.

Pomlad v zimi. V Kostanjevici na Krasu je videl neki kmet, ki je sekal drva v prekosolnčju hriba „Velicega vrha“, že dne 12. kraju t. m. tri kuščarice tekati na solnčnem grižu; drugega dne pa je videl letati dva metulja. Dne 14. t. m. pa je prinesel neki deček živo sivo kuščarico v šolo za šolsko zbirko živalij. Videi je že tudi mnoge vijolice in trobentice, ki nam naznanjajo zgodnjo pomlad.

Tem nenavadno toplim dnem in lepemu vremenu pa se naše ljudstvo zelo čudi in pravi

TOVARNA POHIŠTVA

Aleksand. Levi Minzi

Erst — ulica della Česa št. 46.

Zaloge:

Piazza Rosario šte. 1.

Ulica Lazzaretto vecchio šte. 36.

Trajna zaloga pohištva:

ulica della Sania št. 14.

Pisarna:

ulica Lazzaretto vecchio šte. 36.

Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo.

Telefon: 6-70; 16-58. (Za informacije vprašati 6-70).

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva

- navadne do najfineje vrste po najnižjih cenah. -

Peter Jeraj

TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13

ter vogal ulice sv. Katarina.

Giacomo Pellegrina ::

Zavod za nikelovanje

Trst, ul. Stadion 10 (dvorišče)

Pozlačenje in posrebrjenje cerkvenih predmetov, svečnikov, poprave umetniških predmetov in potreščin za dela iz žolte medi.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Tuschert

TRST

ulica della Caserma šte. 13, II. nadst.

Poulards, race, purani, šfajerske kokoši, Racija mast, Slanine, maslo, konzerve, Dnevni dohodki, Cene jako zmerne. — Postrežba na dom.

Trst, ulica Campanile št. 15.

:::: V pekarni in sladčičarni ::::

VINKO SKERK, Trst via Acquedotto 15

in v podružnici via Miramar 9 se dobi vedno svež kruh, najfinejši moka, čokolado fina dezertna vina v buteljah, raznovrstne bliskote, tudi za čaj. Sprejme se naročila za torte in krokanje. — SPECIJALITETA: PUSTNI KROFI.

Slovani! Podpirajte samo svoje narodno podjetje **Slovani!**

Slovansko knjigarno in papirnico

JOSIPA GORENJCA, Trst, ul. Valdirivo 40

Trgovina z manufakturnim blagom

ANTON SANZIN pok. Frana - Trst, Barriera vecchia št. 11

VELIKA IZBERA iz barvanega fuštanja za srajce in obleke, pletenine, kravate, moderci in razne potrešbine; srajce za moške bele, barvane in fuštanjaste. Ovrtniki ovrtni a zimske majo za ženske in moške in konfekcionirano blago za delavce.

Odkar obstoji svet

ni imela nobena iznajdba na polju domačega gospodinjstva toliko uspeha, kakor je že v naprej zagotovljen

kavinim pastiljam

Willax

V kratkem se bodo prodajale po vseh prodajalnicah jestvin.

da bomo morali skoro gotovo vse to dobro plačati okoli Velike noči.

Vesti iz Kranjske.

Volilni shod v Krškem. V nedeljo so imeli narodnonapredni volilci shod, na katerem so se soglasno izrekli za kandidaturu g. Ivana Plantana, notarja v Ljubljani.

Volilni shod „narodnonapredne stranke“ v Ljubljani v „Mestnem domu“. V nedeljo dopoldne sta priredila na sestanku narodnonaprednih zaupnikov soglasno postavljena kandidata gg. dr. Ivan Tavčar in dr. Kerol Triller shod svojih volilcev. Shoda se je udeležilo okoli 500 volilcev. Shod je otvoril predsednik „Slovenskega društva“ g. dr. Alojzij Kekelj. Govorila sta oba kandidata dr. Tavčar in dr. Triller. Navzoč je bil tudi državni poslanec, ljubljanski župan Hribar.

Razbit socialističen shod v Žireh pri Idriji. Za pretečeno nedeljo sta sklicala socialistična voditelja Etbin Kristan iz Ljubljane in Anton Kristan iz Idrije shod v Žireh pri Idriji. Shoda sta se udeležila na poziv tamošnjih domačinov v imenu N. D. O. tovariša Jaklič in Treven iz Trsta. Ko po govoru tovariša Jakliča ni hotel dati Etbin Kristan besede našim pristašem ki so bili v ogromni večini, je nastalo med zborovalci veliko razburjenje, tako, da se je moral zaključiti shod ter da sta jo morala socialistična voditelja odkuriti od koder sta prišla. Čujemo, da je v Idriji in okolici veliko zanimanje za N. D. O. Sedaj je splošna želja, da se ustanovi tudi tam podružnica iste. Na delo torej!

V Kočevju je dne 14. t. m. kupil nek Peruzzi za „Zvezo slovenskih posojilnic“ hišo na glavnem trgu v mestu od Ernesta Petsche za 80.000 kron. Vse Kočevje je radi tega pokonci. Priredili so mu demonstracijo. Govorijo, da mislijo v tej hiši ustanoviti posojilnico in Čitalnico, gostilnico in prodajalno je pa že v hihi.

Nova društva. C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novih društev: „Podružnice družbe sv. Cirila in Metodija v Ljubljani“ v Komenu; političnega društva „Kmetiška zveza“ s sedežem v Komenu; „Klub Tolstoj“ s sedežem v Nabrežini.

Plesnih veselic je bilo v soboto in nedeljo v Ljub. 28, ki so se povsem mirno vršile.

Volilni shod pristašev S. L. S. v Moravčah je vsprejel za brdski okraj kandidaturu dr. Kreka.

Vesti iz Štajerske.

Slovenska zmaga v brežiškem okrajnem zastopu. Včeraj so pričele volitve za brežiški okrajni zastop in sicer je včeraj volila skupina veleposestnikov. Slovenskih glasov je bilo oddanih 18; Nemci se volitve niso udeležili. Vsi izida volitve v veleposestniški kuriji preide zastop v slovenske roke.

Vesti iz Koroške.

Iz Malnice. Slovenski fantje, ki delajo v predoru skozi Ture, priredijo dne 23. svečana delavski ples v kegljišni dvorani gostilne Antona Stibila. Svirala bo godba na pihala.

Razne vesti.

Koliko poje pajek. Učenjak Libok je preračunal s tem, da je pajke opazoval in tehtal predno so jedli in po jedi, da je ta žival najbolj pozrešna. Ko bi odrasel človek hotel primeroma toliko pojesti, kolikor poje pajek, moral bi snesti na dan 2 vola, 13 kostrunov, kakih 10 prašičev in 4 sode rib.

Najstareje ječe ima Portugalska. Te ječe so blizu Lizbone ter se imenujejo „temnice molka“. Pri gradnji teh ječ so porabljali vsa sredstva, da bi bila grdo ravnanja položaj čim bolj grozovit. Kaznilnica je na pet nadstropij visoka trdnjava. V sredini vsakega nadstropja je dvorana za stražnike. Od tod vodijo zelo ozki hodniki do celice, ki so komaj toliko, kakor grobnice. Vsak jetnik ima za posteljo prazno mrtvaško krsto, a oblečeni so v mrtvaške srajce. Stražniki hodijo popolnoma tiho v suknjenih copatah. Vsak dan se enkrat odprejo celice in kaznenci gredo na „sprehod“. Pri tem mora imeti vsak krstno na obrazu ter ne smejo izpregovoriti besedice ne med seboj ne s pazniki. V takih duševnih in telesnih mukah umre najmočnejši obsojenec najpозnejše v desetih letih.

Sekira — vzgojevalno sredstvo. Pred okraj sodiš. v Leopoldstadtu se je imela 10. t. m. zagovarjati kočijaveža žena Marija Goldmann radi dolgotrajnega grdega ravnanja s svojo hčerko. Kot corpus delicti je ležala v sodni dvorani na mizi sekira, s katero je grozila svoji hčerki. Marija Goldmann je ugovarjala odločno, da bi bila grdo ravnanje z otrokom, zlasti pa da bi mu grozila s sekiro. Pravi, da je tedaj v razburjenju zagrabila za metlo, ne pa za sekiro. Zasišli so mnogo oseb, ki so že dalj časa opazovale to bedo in ki poročajo o strašnem ravnanju z otrokom. Sodnik je sklenil, da izroči vso zadevo državnemu pravdnistvu radi zločina nevarne grožnje.

Zaklad v znesku pol milijona kron so našli pri prodiranju stare palače grofa Ladislava Forgacka v Budimpešti. Delavci so odkrili pod nekim tramom v cunje

zavit lesen zaboj, v katerem je bilo vrednostnih papirjev v znesku več kot pol milijona kron. Vsi vrednostni papirji so bili izdani l. 1855. na ime gospe Fani Boche. Oblast opozarja vse prave dediče, da se pravočasno zglase, ker drugače zapade premoženje po postavnem času sedanjemu hišnemu gospodarju.

Konsum. in posojilno društvo na Kontoveljni

vknjižena zadruga z omejeno zavezo

priredi

v nedeljo 1. marca 1908 ob 4. popol. v društvenih prostorih

III. redni občni zbor

DNEVNI RED:

1. Poročila tajnika.
2. „Blagajnika.“
3. Volitev novega odbora.
4. Razni predlogi.

K obilni udeležbi uljudno vabi

ODBOR.

Občni zbor

vabi na redni

občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo 1. marca 1908 ob 9 1/2. predp. v društvenih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Predlog glede razpustitve zadruge.
2. Eventualija (ako ne bi bila odobrena prva točka dnevnega reda.

ŠKEDENJ, 16. februarja 1908.

ODBOR.

MALI OGLASI.

20 kron dobička onemu, ki mi posodi 80 kron. Povrniti jih bom v dvanajsetih mesecih po 5 kron. Ponudbe na Inseratni oddelček Edinosti pod „A. N.“ 233

Radi bolezn prodaja se ljudska kuhinja za nizko ceno. Naslov pove Inseratni oddelček Edinosti. 237

Sadite sadno drevje! Vinarsko in sadjarsko društvo v Rihemberku, prodaja takoj mnogo tisoč cepljenih jabolk, češenj in breskev po nizki ceni. 229

Sprejme se v magazin mlad, krepak, pošten ter tudi izšolan deček, star 15—16 let. Zdenko Nikolau, Trst, ulica Alessandro Volta 8, dvorišče.

Patentiran divan-postelja MACHNICH

Okoli radi svoje krasne elegancije vsaki prostor in se spremeni v hipu s samim premskljanjem v jako komudno posteljo z lastnimi žimnicami in blazinicami.

Prospekti zastoj. — Eventuelno na mesečne obroke.

Skladišče najfinejšega in solidnega pohištva v modernem slogu. — Popolne sobe.

Lastna delavnica za vsakovrstno tapecirarsko in olupševalno delo.

ANTON MACHNICH, TRST, ul. S. Giovanni 10

VERA je najboljša tinktura za lase. V isti ni nikakih škodljivih stvari. Dobi se plavalase, kostanjevo, črnkasto, črno barvo.

Steklenica 3.— K v odlikovani lekarni PRENDINI

Pošiljajte po poštne povzetje.

Tvrda z lesom EMILIO SEGRÉ v Trstu

je odprla sledeče podružnice: Riva Pescatori šte. 8 (vogal ulice Annunziata) in Ulica Scorzeria šte. 14 (vogal ulice Parini) kjer se dobi bogata izbira koroškega lesa po konkurenčnih cenah.

Pohištvo solidno in elegantno po zmernih cenah

Rafaele Italia TRST — Via Malanton 7

Ceno se prodaja nova hiša z lepim razgledom oddaljena 5 minut od tramvajske postaje v Rojano ima 10 parkiranih prostorov ter 104 metrov vrta. Cena gl. 11.500. Naslov pri „Inser. oddelku Edinosti“ 240

Prodajo se možke oblike na obroke, plačilo vsaki teden ali na mesec. Vin Caserina 12, I. nad. 122

Josip Gregorič naznanja tem potom slav. občinstvu, da je prevel svojo prodajalnico iz ulice Barriera št. 4 v ulico Olmo št. 1. Pri tej prilici priporoča tudi svojo podružnico v ulici Giulia št. 7. V nadi, da ga bode slavno občinstvo počaščalo se v naprej toplo zahvaljuje. 73

Prodajalna jestvin ALOJZ LEGAT Svože blago. — Poštena cena. Ulica Industria 653 (vogal ul. Vespucci) TRST

Udovec, star 60 let, gostilničar na deželi, so želi seznaniti z udovo ali z nezmoženo od 50 let naprej, katera ima nekaj premoženja. Ponudbe je poslati pod: A. B. 1908 — Trst, glavna pošta — post restan'e do 15. t. m. 202

Prodajalnice jestvin Peter Peternel, Trst ulica Giulia 76.

Prodaja: kavo, riž, testenine, sladkor, moko, maslo, mlo, olje, sveže in suho sadje, kostanj, otrobi, sočlje itd. Poštne pošiljave na deželo od 5 kg naprej. Otrobi, moka, oves na drobno in debelo po konkurenčnih cenah. Vsaki dan sveže blago.

GUERINO MARCON

ulica Zivarnella šte. 3. Priporoča svojo

zalogo oglja in drv

ki je vedno preskrbljena z najboljšim kranjskim blagom. Prodaja na debelo in drobno. Pošiljanje na dom. Telefon št. 1664

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

Marije vdove Salarini

Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nove 9 (vogal Torrente). „Alla Città di Londra“ Velik izbor izgotovljenih oblek za moške, dečke, kostumi za otroke. Površniki, močne jope, kožuh iz raznih paletoev. Obleke za dom in delo. Delavski obleke. Tirolski loden. Nepremočljivi plašči (priznani angleški). Specijaliteta: blago tu in inoremskih ovare. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

Prilika! Okoristite se!

V ulici Beccherie šte. 3 najdete v veliki izbiri

okvirje vsake vrste in delalnico — za povečanje fotografij po najnižjih cenah.

Najboljša reklama za trgovce obrtnike, rokodelce in zasebnike sploh so „MALI OGLASI“ v „Edinosti“

Samo do 20. februarja.

Redka prilika

Pristne (zlate, srebrne in kovinaste) švicarske žepne ure za gospode in gospde prodajam po polovičnih cenah radi opustitve prodajalnice.

JOSIP OPPENHEIM

izdelovatelj ur in časomerjev. TRST — Barriera vecchia št. 35. — TRST Ure na nihalo, 14 dni idoč, 9 goldinar. Pristani, varizier, uhani in Govori se slovensko.

„OLLA“ priznan kakor najboljša in neprekosljavna vrsta vaših gumijevih higienskih in prodajalnih v ribih mešerov DVELETA GARANCIJA M. Gál — Trst, Corso 4. Pošiljajte po gl. 3, 3, 4, 6. Delavnica pasov, klinih pasov, elastičnih nogavic, obvez, ravnodolajev, bor-gelj in bičet. Izgubljeni gl. 120 naprej. Telesmeri za vreden K 2, nav. K — 50.

Podpisani sem v ulici Lusa saratio vacehlo šte. 19 na vogal ulice San G (vogal) otvoril

ZALOGO VINA

za domačo rabo, pridela in mojih vinogradih v Bala (stek) Bala in ga prodajam v sodi sili in steklenicah. Za svoj kraj Vam zagotavljam, da je kakovost najboljša. Za zaneseno cenam odjemalcev jamčim za pristno vino, sem sklenil, da ga dobivam v originalnih sodih ali vneti most iz mojih kleti v Bala in da ga tako razpoli in tudi na stanovanja. Za krčmarje in gostilničarje primerno cena. V nadi, da m posreduje v Vaso narodno bleškim se naj-taneje

IVAN OVITANIČ.

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ulica Vincenzo Bellini šte. 11 nasproti cerkve sv. Antona porega

vsakovrstne verižice po pravih tovarniških cenah.

Arturo Petruzzini pok. Ant.

kovar-mehanik za stroje in motorje Tovarna štedilnih peči (SPARHERO) TRST, ulica Fondare št. 10. TELEFON št. 971

Električno vpeljavo izvršuje **Franjo S. Dalsasso** TRST ulica S. Spiridione šte. 6.

HOTEL Pri zlatem jelenu

v GORICI. Ugodna lega sredi trgovskega dela mesta. — Nad 40 na novo opremljenih sob. — Velik jedilni salon, stekleni salon, obširen vrt, veranda, klubove sobe, kegljišče. Izborna kuhinja. — Plzensko in Puntigamsko pivo. — Raznovrstna namizna vina in v butelkah. Za preb. duhovščino separata soba na razpolago. Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča udani **A. DEKLEVA.**

A. Millovaltz

mehanična delavnica Trst — ulica del Trionfo 1 izvršuje vsakovrstna kovaška in mehaniška dela kakor tudi nikelovanja.